

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 lipca 2015 r. L. Z., zastępowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wystąpił ze skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Zarząd Województwa (...), żądaniem zapłaty kwoty 5 365 zł wraz z odsetkami od dnia 15 kwietnia 2014 r. tytułem odszkodowania. Powód domagał się prócz tego zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Odpowiedzialność odszkodowawcza pozwanego wynikać miała z faktu zrycia przez dziki znacznej powierzchni działki powoda położonej w K. przy ul. (...) powodującego zniszczenia trawnika i uszkodzenia umocowania brzegu rzeki znajdującej się granicy działki, a także innych szkodach spowodowanych przez te zwierzęta. Podstawą prawną odpowiedzialności pozwanego miał być przepis 50 ust 1 b Prawa łowieckiego (dalej jako „p.l.”) w zw. z art. 46 ust. 1 pkt 1 p.l. Powód opierał swoje żądanie o wykładni art. 50 ust. 1b p.l., zgodnie z którą Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za jakiegokolwiek szkody wyrządzone poza obwodem łowieckim, jeżeli zostały spowodowane przez zwierzęta, o którym mowa w art. 46 ust 1 p.l. (pozew – k. 1-3).

Przed wszczęciem postępowania, na wniosek powoda przeprowadzony został przez Sąd Rejonowy w Piasecznie dowód z oględzin przedmiotowej nieruchomości (akta dołączone I Co 309/15).

W odpowiedzi na pozew, strona pozwana, zastępowania przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wniosła o oddalenia powództwa i zasądzenie kosztów postępowania wg norm przepisanych. Pozwany powoływał się na przepis art. 50 ust. 1b p.l. w zw. z art. 46 ust 1 p.l. Pozwany wskazywał, że przepis należy interpretować w ten sposób, że Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny, na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich. Pozwany podkreślał, że odpowiedzialność uzależniona jest łącznie od rodzaju szkody i gatunku zwierzęcia, które szkodę wyrządziło.

Z ostrożności procesowej pozwany kwestionował potrzebę wykonania niektórych z prac mających naprawić szkodę, a tym samym kwestionował wysokość powództwa co do wysokości (odpowiedź na pozew – k. 27-29).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W listopadzie i grudniu 2014 r. dziki zryły powierzchnię działki powoda położonej w K. przy ulicy (...) w W., niszcząc przy tym trawnik, uszkadzając umocowania brzegu rzeki znajdującej się w granicy działki oraz wyrządzając inne szkody. W toku postępowania powód nie twierdził, ani nie dowodził, aby przedmiotowa działka była działką rolną, ani aby była objęta uprawą rolną.

Powyższe okoliczności były bezsporne. Powód nie przedstawiał twierdzeń co do powstania szkód w uprawach rolnych. Pozwany nie zaprzeczał faktowi zrycia nieruchomości przez dziki, a jedynie podawał w wątpliwość zakres zniszczeń i związaną z nimi wielkość szkody.

Spór stron sprowadzał się zatem do zasady odpowiedzialności pozwanego oraz wysokości ewentualnie powstałej szkody. Poczynienie ustaleń co do rozmiaru szkody wymagało wiadomości specjalistycznych, jednakże przeprowadzenie dowodu na tę okoliczność było bezprzedmiotowe w sytuacji braku zasady odpowiedzialności za szkodę w ogóle. Samo powstanie szkody i częściowo jej zakres obszarowy zostały wykazane zeznaniami świadka T. Ś. (elektroniczny protokół rozprawy z dnia 4 lutego 2016 r.).

Sąd zważył co następuje:

Przepisu art. 50 ust. 1b p.l. w literalnym brzmieniu stanowi co następuje:

„Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 p.l., na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich”.

Z kolei podług treści przepisu art. 46 ust. 1 pkt 1 p.l. dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego obowiązany jest do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, losie, jelenie, daniele i sarny.

Spór stron dotyczył w pierwszej kolejności oceny prawnej, a nie stanu faktycznego.

Norma mająca wedle powoda stanowić podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa, skonstruowana jest w oparciu o przepis zredagowany z zastosowaniem odesłania do innego przepisu. Przepis art. 50 ust. 1b p.l. odsyła do przepisu art. 46 ust. 1 pkt 1 p.l.

Podstawową dla rozstrzygnięcia kwestią jest to czy odesłanie do przepisu art. 46 ust. 1 pkt 1 p.l. odnosi się wyłącznie do wskazanych w nim zwierząt, czy też do szkód. Prawodawca użył zwrotu „szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne, o których mowa w...”. Wykładnia językowa nie daje jednoznacznych wniosków czy odesłanie dotyczy jedynie określonych gatunków zwierząt, czy też zwrot „o których mowa” tyczy się tak gatunków zwierząt, jak i rodzaju szkód opisanych w przepisie, do którego odsyła zwrot. Gramatycznie odesłanie tyczyć się może zarówno

wyłącznie gatunków zwierząt łownych, za które Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność, w przypadku poniesienia przez nie szkody

oraz

rodzaju szkód wyrządzonych przez zwierzęta wskazane w przedmiotowym przepisie.

Stosując jednak argumentum a rubrica, a więc z zastosowaniem wykładni systemowej z miejsca położenia ustępu, w ramach jednostki redakcyjnej artykułu, należy zauważyć, że ustawodawca zawężył odpowiedzialność skarbu państwa do szkód w uprawach rolnych. W przepisie art. 50 ust. 1 p.l. ograniczenie zostało wyraźnie odniesione do rodzaju szkody. Przepis ten wprowadził szeroką odpowiedzialność za szkody w uprawach rolnych, szeroką w takim znaczeniu że dotyczy ona wszystkich rodzajów gruntu, niezależnie od tego czy znajduje się on w obwodzie łowieckim czy też nie, znajduje się na nim uprawa rolna. Szkody musiały zostać spowodowane przez zwierzęta chronione. Przepis art. 51 ust. 1b stanowi dopełnienie treściowe zakresu odpowiedzialności Skarbu Państwa poprzez wskazanie na jakich zasadach Skarb Państwa odpowiada za te szkody poza obszarami łowieckimi, w przypadku dokonania ich przez inne, enumeratywnie wskazane zwierzęta. Dokonując wykładni należy dodatkowo dokonać analizy powiązań logicznych między przepisem art. 46 ust 1 pkt 1 p.l., a art. 50 ust. 1b p.l. Przepis art. 46 p.l. wprowadza pewne kategorie szkód, które określić można mianem łowieckich, zaś jego ust. 1 pkt 1 wskazuje na określony typ szkody – spowodowanej przez wskazane w przepisie zwierzęta (dziki, losie, jelenie, daniele i sarny) w uprawach i płodach rolnych na obszarach obwodów łowieckich. Przepis art. 46 ust. 1 pkt 1 dotyczy określonego typu szkód łowieckich wyłącznie na obszarze obwodu łowieckiego, co na gruncie logiki formalnej stanowi objęcie zakresem jego zastosowania pewnej części elementów zbioru logicznego. Z kolei przepis art. 50 ust. 1b p.l. zredagowany z zastosowaniem negacji (zwrot: „na obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich”) dopełnia zakres zastosowania do całości zbioru, albowiem odnosi się do wszystkich pozostałych elementów zbioru logicznego, które nie są objęte zakresem zastosowania art. 46 ust. 1 pkt 1. Dopiero oba te przepisy regulują odpowiedzialność z tytułu szkód łowieckich wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, losie, jelenie, daniele i sarny na wszystkich obszarach, tak należących, jak i nienależących do obwodów (...), czyniąc przy tym dystynkcję jaki podmiot odpowiada za szkodę wyrządzoną na określonym obszarze.

Oba przepisy stanowią zatem łącznie normy tworzące jeden zbiór logiczny. W ten sposób racjonalny prawodawca wprowadza klasyfikację logiczną szkód łowieckich przypisując do każdej klasy inny podmiot odpowiedzialny. Stosowanie na gruncie techniki prawodawczej klasyfikacji logicznej zamiast typologii jest bardziej klarownym i „czystszy” sposobem redagowania przepisów. Nie pozostawia nieuregulowanej materii, ani potrzeby rozciągania zakresu znaczeniowego określonego typu. Szczególnie zaś klarowne jest stosowanie podziału dychotomicznego, co miało miejsce w odniesieniu do rzeczonych przepisów.

Stanowisko takie, choć bez przedstawienia argumentacji jurydycznej zajął również SN w uzasadnieniu uchwały siedmiu sędziów z dnia 19 maja 2015 r., wydanej pod sygnaturą III CZP 114/14.

Powołany przepis nie jest dość precyzyjny językowo, aby możliwe było poprzestanie na samej li tylko wykładni językowo gramatycznej. Konieczne jest przy egzegezie rzeczzonego przepisu zastosowanie reguł wykładni systemowej w nawiązaniu do powiązań logicznych i redakcyjnych z innymi przepisami, jak również wykładni celowościowej, przy stosowaniu której kierować należy się założeniem racjonalności i logicznego działania prawodawcy. Przy zastosowaniu posiłkowych reguł wykładni, Sąd uznał, że odesłanie zawarte w przepisie art. 50 ust. 1b p.l. dotyczy zarówno rodzajów szkód, jak i gatunków zwierząt, które je wyżydziły.

Wobec przyjęcie przedstawionej wyżej wykładni, należy uznać, że żądanie powoda nie znajduje oparcia w istniejącym porządku normatywnym, albowiem szkoda powoda nie została poczyniona w ani w uprawie ani płodach rolnych. Tym samym żądanie zapłaty jest bezpodstawne.

Dlatego też Sąd oddalił powództwo w pkt. I. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik postępowania. Na zasądzoną od powoda na rzecz pozwanego kwotę składa się w całości wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego (1200 zł) ustalone jako stawka minimalna przewidziana w § 6 pkt 4 rozporządzenia MS z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu